19, Jaar No. 98. — 'SHERTOGENBOSCH. — *Zaturdag* 21 *Augustus* 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS - PRIJS
Voor de Stad . . ƒ 12.
Franco per post . » 14.

(*Verschijnende driemalen in de week*: Dingsdag, Donderdag *en* Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 *cents de regel*.
behalve 35 *cents* · *zegel*.

Weet gij, mijne heeren de pseudo-liberalen, waarom wij ons van u afgetrokken hebben? Wel, zult gij antwoorden, omdat gij catholijk zijt en de meerderheid der Kamer in het strafwetboek eene bepaling gewenscht en gevorderd heeft, welke u, Catholijken, niet bevalt.... Indien dit wezenlijk uw antwoord is, verklaren wij u, dat gij u vergist. Neen, niet omdat wij Catholijken zijn, maar omdat gij niet vrijheidsgezind zijt, daarom kunnen wij ons met u niet meer vereenigen. Omdat gij ons gedwongen hebt, u de eigenschap van vrijheidsgezindheid te ontzeggen. Omdat gij getoond hebt de vrijheid wel als werktuig uwer inzigten te gebruiken, maar niet als het doel uwer pogingen te eerbiedigen; omdat gij, in één woord, in het geheel geene vrijheid wilt, maar naar heerschappij voor u zelven en naar slavernij voor anderen streeft: twee zaken welke evenzeer met de ware vrijheid in regelregten strijd zijn. Wellligt slaat gij geen geloof aan onze woorden, welnu beproeft het: Vraagt eens voor u zelven de vrijheid, welke wij voor ons verlangen, en gij zult zien of wij u niet met even veel kracht zullen ondersteunen, als wij thans voor onze vrijheid in de bres gesprongen zijn. Maar zoo gij denkt, dat wij in uwe beschouwing kunnen treden, zoo gij denkt, dat wij uw dilemma zullen omhelzen: *wij zijn niet vrij, omdat wij het niet willen, niet kunnen zijn, daarom mogen ook zij niet vrij zijn, die vrijheid willen, bij welke vrijheid leven is*, dan vergist gij u.

Wij hebben ons steeds bereid getoond, om met u onder de banieren der vrijheid te strijden, wij hebben zelfs meer dan eens in dien edelen strijd naast elkander gestaan, zonder dat de een den ander iets in dapperheid behoefde toe te geven; doch eene ondervinding van drie honderd jaren had ons genoegzaam de oogen opengehouden, om overtuigd te zijn, dat wij niet dwaas genoeg mogten wezen, om ons blindelings en onvoorwaardelijk in uwe armen te werpen. Meermalen hebben wij het u gezegd: indien gij als *burgers*, als *broeders* van hetzelfde vaderland strijden wilt voor *vrijheid in alles voor allen*, kunt gij op ons rekenen, en wij hebben woord gehouden, zoolang wij mogten gelooven, dat vrijheidsgezindheid bij u eene wezenlijkheid en niet een mom was; doch wij zeiden u tevens even herhaaldelijk, dat wij niet gezind waren mede te werken tot uwe zegepraal, ten einde bij de verdeeling van den buit na de overwinning, te mogen toezien. Gij hebt ons bewezen dat het daar henen moest en gij begrijpt toch ligt dat wij, bereid aan onze belofte getrouw te blijven, even besloten zijn onze voorwaarde te handhaven.

Gij moest dit, onzes erachtens, inzien en wij achten u nog niet zoodanig van gezond verstand beroofd, dat wij niet overtuigd zouden zijn dat gij het wezenlijk inziet. Maar van de eene zijde door schaamte over uw eigen gedrag overdekt, werpt gij de schuld van u af, en tracht die op ons te werpen. Door de zonderlingste en onbegrijpelijkste inconsequentie beleedigt, hoont en bespuwt gij degenen, die voor het behoud van eigen haard strijden en zich nog daarenboven bereid toonen, ook voor het behoud van den haard van anderen mede te strijden, en gij verhemelt dezulken, die laf hartig hunnen eigen haard verlaten en aan eene vreemde magt prijs geven en nog daarenboven alles in het werk stellen, om den haard van anderen te overrompelen, teneinde denzelven aan dezelfde magt slafelijk en dienstbaar te maken; en dat noemt gij vrijheidsgezindheid, dat noemt gij liberalismus! Van de andere zijde door den betreurenswaardigen sektengeest vervoerd, legt gij alle gevoel van vrijheid af, zoodra het geldt de zoo gehate Roomsche Kerk, welke echter niet anders wil, dan vrijheid voor zich en vrijheid voor anderen, te onderdrukken en zelf te heerschen, en door eenen even onbegrijpelijken ommekeer van denkbeelden wilt gij tyrannen en overheerschers worden, wijl gij gisteren nog over uwe voortreffelijke vrijheidsgezindheid stoefdet, en bestempelt gij de voorvechters der vrijheid met de zoo zoete namen van *ultramontanen, dompers, jesuiten, slippendragers der bisschoppen, ultramontaansche* KLIEK! Dit is wel het razen der magtelooze woede.

Neen, neen, zoodanige vrijheid (?) als gij predikt, is de vrijheid niet, welke een catholijk verlangen, verdedigen of bevechten kan. Wilt gij de ware vrijheid leeren kennen, hoort dan de stem, welke te Rome geklonken en door de gansche wereld weergalmd heeft, de stem van den geleerden en diepzinnigen *Theatijn*, die O'CONNELL's lijkrede uitgesproken heeft. Leest, herleest, overweegt die taal, en leert daar wat vrijheid is. En wilt gij een bewijs dat de aldaar verkondigde theorie der vrijheid geene holle theorie is, wilt gij een staaltje van de vruchten, welke *die* theorie in praktijk gebragt, moet voortbrengen, leest dan wat te Dublin voorgevallen is, leest, wat daar door eenen achtenswaardigen grijsaard, den boezemvriend van O'Connell, den heer Steele, een PROTESTANT, een protestant hoort gij? gezegd en gedaan is (1). Leest en betracht dat, en oordeelt dan welke theorie der vrijheid de ware is; die, welke O'CONNELL geleerd en in oefening gebragt heeft en van Rome's kansel uiteengezet werd, of wel die, welke u, pseudo-liberalen, bezielt. *Aan de vruchten kent men den boom*. De vruchten uwer *theorie* zijn te vroeg voor u en nog tijdig genoeg voor ons rijp geworden; gij hebt er ons een proefje van geleverd, maar zij zijn bitter, wrang en doodend; behoud ze voor u, wij begeeren dezelve niet, evenmin als den boom, welke dezelve voortbragt. De boom heet *onderdrukking* de vruchten zijn *slavernij*.

Hoort wat de welsprekende lijkredenaar van O'Connell over de echte en de valsche vrijheid zegt: „.... even als er echt en valsch goud „ is, is er eene ware en valsche vrijheid. O! „ hoe schoon is gene, hoe afschuwelijk deze! „ Hoe ademt gene liefde en vrede, hoe boezemt „ deze afschuw en vrees in! De eene heeft „ haar hoofd bekroond met den schitterenden „ straalkrans der orde, de andere met de bloedende muts der regeringloosheid. De eene „ houdt den olijftak des vredes, de andere de „ toorts der tweedragt in de hand: de eene is „ bekleed met het witte gewaad der onschuld, „ de andere is in den zwarten mantel der met „ bloed besmeurde misdaad gehuld. De eene is „ de steun der troonen, de andere derzelver „ ondergang; de eene is de roem en het geluk „ der volkeren, de andere derzelver schande „ en plaag. Deze is door de hel, als eenen „ verpestenden adem van den geest der duisternis, uitgebraakt, gene daalt uit den hemel, „ als een balsemend uitvloeisel van den geest „ Gods (1)."

En het is niet zoo zeer nog alleen, om het regt van *placet* alleen, dat wij u van onregtzinnigheid in zake van vrijheid beschuldigen, en daarom van u afgeweken zijn, maar om het beginsel, waarvan uwe vordering slechts een uitvloeisel is. Gij hebt getoond de vrijheid niet te kennen noch te willen; en zoo wij in de stof met al onze kracht uwe ontwerpen van dienstbaarmaking bestrijden, is het niet ...

---

(1) Zie hierachter, rubriek *Ierland*.
(2) *Lijkrede van O'Connell*, 's Bosch, ...

nog, omdat hetgeen gij verlangt, regtstreeks in strijd is met de vrijheid welke ons, als kinderen der Catholijke Kerk en als burgers van den grondwettigen Staat toekomt, maar omdat het beginsel, van hetwelk zij uitgaat gebrekkig is. Zegt ons dus niet, dat hetgeen gij wilt de vrijheid niet aanrandt; dat het slechts een preventieve maatregel is tegen onwaarschijnlijke, maar daarom niet onmogelijke misbruiken, en dat zoo lang die misbruiken niet verschijnen aan onze vrijheid niet te kort zal gedaan worden. Dat alles is wartaal en magtspreuken, en hij die dezelve bezigt, moet zich nog lang oefenen, eer hij een regt begrip van vrijheid heeft. Wij voor ons willen de vrijheid voor allen en willen dezelve volkomen, overtuigd dat elke maatregel, genomen met het doel om mogelijke, zelfs waarschijnlijke misbruiken te voorkomen, eindelijk aangewend wordt tegen de wettige uitoefening van regt.

Zoo zijn wij overtuigd, dat hij, die beperkende maatregelen tegen billijke en wettige vrijheid vordert of daarstelt, willens, of zonder het te weten, den eersten stap tot onderdrukking doet, en omdat wij dien eersten stap als hoogst noodlottig beschouwen, zullen wij denzelven met al het vermogen, dat wij bezitten, trachten te verhoeden.

KERKELIJKE STAAT.

ROME. Den 2 augustus heeft Z. H. Paus Pius IX, vergezeld van de prelaten en beambten van zijn hof, zich naar de kerk der Capucijner nonnen begeven om aan den aflaat van Portiuncula deelachtig te worden. De H. Vader werd ontvangen door den generaal der Capucijnen, de definitors-generaal en den biechtvader van het klooster. Na de heilige mis, door een zijner geheime kapellanen gevierd, gehoord te hebben, ging de H. Vader naar het binnenkoor, alwaar hij de leden der seraphijnsche communauteit en de bovengenoemde capucijners tot den voetkus toeliet.

In den *Contemporaneo* leest men onder de rubriek *Forli.*

Den 29 julij moest men op bevel der Staatssecretarie overgaan tot de inhechtenisneming van den beruchten Virgineo Alpi; dit bevel is zonder uitvoering gebleven. De beschuldigde had daags te voren de vlugt genomen. Gansch Romagna wees op hem als op het hoofd der zamenzwering; vele andere steden, waar hij zijn verblijf gehad heeft, als Ferrara, Pesaro, Bologna, Rome, Modena, Parma, koesterden dezelfde meening zoodra zij kennis ontvingen van eene zamenzwering als die, welke in julij ontdekt is.

Aan de brieven welke wij zoo uit den Kerkelijke Staat als van elders ontvangen, zullen wij antwoorden dat de policie geene geschikte middelen onbeproefd laat, om al de draden van het komplot na te gaan en aan het volk te bewijzen dat zijne zaak met loyauteit en geregtigheid voor de vierschaar van Europa zal gebragt worden.

Het gerucht loopt te Rome dat onderscheidene kardinalen aan den H. Vader hun verlangen hebben te kennen gegeven dat, zonder aanzien, de namen van al degenen, hoe hoog hun stand ook wezen mogen, die aan de zamenzwering deel hebben genomen, bekend zullen gemaakt worden.

RUSLAND.

Brieven uit Tiflis melden dat de Russen groote toebereidselen maken tot de verovering van het dorp Guergebil, hetwelk zij te vergeefs getracht hebben te overrompelen. Niet alleen hebben zij een aanzienlijk krijgsmaterieel bijeen gebragt maar de wegen zoodanig ingerigt dat men hetzelve kunne vervoeren. Men zal niet op nieuw storm loopen maar de generaal en chef wil het dorp beschieten en zoodanig omsingelen dat de bezetting niet kunne ontkomen. Twaalf of vijftien duizend man en vijf-en-twintig stukken geschut zullen tot deze onderneming gebezigd worden; de dag der uitvoering is nog niet bepaald, dezelve zal afhangen van den gezondheidstoestand der troepen; overigens verwacht men bevelen uit St. Petersburg.

De Circassiers leggen langs de gansche linie de grootste bedrijvigheid aan den dag. Men ziet de onderbevelhebbers van Chamyl aan het hoofd van vliegende kolonnen, die wel niets belangrijks kunnen ondernemen wijl zij naauw door de russen bewaakt worden, doch de aan Rusland onderworpene stammen zeer verontrusten.

ZWITSERLAND.

Te Geneve hebben onlangs de stedelijke verkiezingen plaats gehad. Zij zijn in den hevigsten geest der nieuwe instellingen, dat is in den radikalen zin uitgevallen. De administratie van 142, welke zich, bij de gebeurtenissen van october zeer toegeeflijk had getoond, is op zijde geschoven.

— Men weet dat de kantons van het catholijk verbond aan den Landdag het regt betwisten om besluiten te nemen in den zin als die, welke over hunne wapen-toerustingen gevallen zijn. De gedeputeerden van de meeste dier kantons hebben in den loop der beraadslagingen geprotesteerd tegen deze inbreuk op de kantonnale onafhankelijkheid. Die van Lucern heeft in de zitting van den 13 gevraagd dat dit protest in het proces-verbaal zou opgenomen worden, waaraan voldaan is.

Een Bernsch radikaal blad *l'Helvetie*, neemt het den Landdag zeer kwalijk dat hij zich nog de moeite geeft om met de catholijke kantons te beraadslagen. Het zou willen dat hij sneller tot het doel ging en verklaart dat het tijd is Zwitserland te redden en zich voor te bereiden tot het ten uitvoer leggen van het besluit van 20 julij.

De meening van dit dagblad wordt door de meesten der radikalen gedeeld. Ook meldt men dat zij besloten hebben *de catholijken tot rede te brengen* ingeval de Landdag zich niet haast een leger tegen hen af te zenden. Men moet dus verwachten, dat de vrijkorpsen, spoedig aan het werk zullen gaan, zij zullen weder een even goed onthaal ontvangen als te Lucern.

DUITSCHLAND.

De zitting van het criminele hof te Berlijn van den 11 is gedeeltelijk besteed aan het verhooren van den beschuldigde Radkiewicz. Volgens de acte van beschuldiging zou deze persoon, op de bijeenkomst van Sroberagora tot een der hoofden van den opstand in het groothertogdom benoemd zijn, de meeste bedrijvigheid aan den dag gelegd hebben om de beweging te doen uitbarsten.

Daarna heeft het hof de beschuldigden von Lebinski vader en zoon ondervraagd. De laatste wordt beschuldigd van op den 13 februarij, den bepaalden dag voor de beweging, 12 boeren ten huize van zijnen vader vereenigd te hebben en hun te hebben gezegd, dat zij zich met zeissen en vorken moesten wapenen, afscheid van hunne vrouwen nemen en op Bromberg aanrukken; daarbij voegende dat hij degenen, die weigerden op te trekken, de hersenpan zou verbrijzelen. De beschuldigde heeft deze daadzaken ontkend. Hij heeft gezegd geen ander doel in de vereeniging dier personen ten huize zijns vaders gehad te hebben, dan om hen te waarschuwen op hunne hoede te zijn tegen eene bende dieven, welke het land verontrustte. Eindelijk heeft hij, even als zijne medebeschuldigden verklaard, de akte van beschuldiging slechts geteekend te hebben, om zich aan den hem opgelegden dwang te onttrekken.

Von Lebinski vader wordt beschuldigd, zijne boeren aangemaand te hebben zijnen zoon naar Bromberg te volgen en zelfs eenen die weigerde met den dood te hebben bedreigd. Hij zou ook aan de boeren gezegd hebben dat de opstandelingen den koning uit het land zouden jagen en hem dooden zouden, indien hij in hunne handen viel. De boeren hebben niet gehoorzaamd maar zich in de bosschen verborgen en verlieten niet eerder hunne schuilplaats, dan toen alles weder rustig was. De beschuldigde heeft, even als zijn zoon, alle revolutionaire bedoeling geloochend en voorgegeven dat hij zijne boeren slechts bijeengeroepen had, om hen tegen de opstandelingen, zoo zij bij hem voorbij mogten trekken te beschermen. Vier getuigen zijn de daadzaken aan de beschuldigden ten laste gelegd en zelfs de woorden, over den Koning van Pruissen geuit, komen bevestigen.

ENGELAND.

De tot heden bekende verkiezingen geven aan de liberalen 330, aan de peelisten 105 en aan de protectionnisten 193 stemmen. Indien deze rangschikking van de *Globe* naauwkeurig is, zou de partij der protectionnisten het meest bij de verkiezingen verloren hebben. De partij van sir Robert Peel zal nagenoeg hetzelfde getal behouden hebben, terwijl de liberale partij ten minste een vijftigtal stemmen gewonnen heeft. Het is waar dat deze partij zich nog in onderscheidene onderdeelen zal kunnen splitsen.

Volgens de *Morning Post* zouden de protectionnisten minder geleden hebben dan de *Globe* voorgeeft. Volgens hem zouden van de 639 bekende verkiezingen 242 aan de protectionnisten, slechts 312 aan de liberalen en 85 aan de peelisten behooren, zoodat de laatste partij het meeste verloren heeft.

IERLAND.

DUBLIN 9 augustus. De dood en de lijkplegtigheden van O'Connell blijven hier steeds het eenig voorwerp der algemeene aandacht en werpen op de beweging der verkiezingen, welke in Ierland geschieden, eenen somberen en dramatischen tint. Sedert acht dagen zijn de bladen van Dublin van breede rouwranden omgeven. Elken ochtend worden derzelver bureaux bestormd door een aantal half naakte koopers, die voorzeker geen geld genoeg hebben om brood te koopen, doch nog eenige stuivers vinden, om elkander de bijzonderheden van het afsterven des bevrijders te betwisten. Deze sympathie van den arme voor zijne nagedachtenis is zoo groot, dat men een eindeloos getal exemplaren van de meeste dagbladen heeft moeten trekken, opdat er een tot in de armoedigste hutten zou kunnen doordringen. Men verhaalde mij heden dat de zieken in de gasthuizen van Dublin, zich naar de vensters gesleept hadden om de ontzielde overblijfselen van dengene, wiens magtige stem zij vroeger toegejuicht hadden, te zien voorbijgaan en nogmaals te groeten.

Naauwelijks was de kist neder gelaten in de kelders van het prachtig kerkhof van Glasnevin, of eene vergadering van de voornaamste inwoners van Dublin en de eerste steden van Ierland, kwamen in het oude paleis van het Parlement bijeen om te beraadslagen over de oprigting van een nationaal gedenkteeken, bestemd om de nagedachtenis van O'Connell te vereeuwigen. In die groote zaal, waarin de stem van den grooten volksmenner zoo dikwijls weergalmde, werden alle harten aangedaan door eene diepe smart, welke op de gelaten uitgedrukt stond. De mayor zat de vergadering voor en ofschoon hij in zijne redevoering den wankelenden moed trachtte op te beuren en herhaaldelijk de woorden bezigde: *The spirit of O'Connell is still alive* (de geest van O'Connell leeft steeds onder ons) on

waarde een ieder een onbeschrijfelijk gevoel van medelijden en moedeloosheid, op het zien van die mannen, voortaan zonder gids, van dat volk zonder verdediger, van die natie zonder hoofd en banier. De beraadslaging was droevig en verward. De sprekers braken telkens hunne rede af, om hunne tranen af te wisschen. Alle woorden, alle voorstellen, alle herinneringen droegen het kenmerk van de neerslagtigheid der gemoederen en gaven reeds vooruit te kennen, wat er van Ierland zonder O'Connell worden zal. Eindelijk echter werd, op voorstel van Dr. Gray, hoofdredakteur van den *Freeman*'s, een liberaal dagblad hetwelk reeds honderd jaren bestaans telt, het volgende besluit door de gansche vergadering goedgekeurd:

«Als blijk der dankbaarheid van Ierland en om » de nagedachtenis van O'Connell te vereeuwigen, » even als van zijne roemrijke loopbaan, heldhaftig » leven en christelijk afsterven, zal in het midden » der stad Dublin een gedenkteeken opgerigt » worden, bestemd om zijn aandenken onver» gankelijk te maken. De gansche natie zal » aan dit groot werk van openlijke dankbaarheid » deel nemen. Eene inschrijving zal, *na den oogst-* » *tijd*, in alle parochien geopend worden. Een » ieder zal er roem op stellen, om naar zijn ver» mogen bij te dragen tot deze oprigting en de » toekomstige geslachten zullen bij de beschouwing » van hetzelve te gelijk onze dankbaarheid, onzen » roem en onze rampen kennen.»

Daarna is de heer Steele opgestaan. Op het gezigt van den edelen grijsaard boog een elk en de heer Steele heeft, onder het diepste stilzwijgen, de volgende woorden uitgesproken, welke het kenmerk dragen eener diepe aandoening en met die poëtische beelden, welke aan Ierland zoo eigen zijn, gekleurd. «Boezemvriend van den grooten » man, welken wij beweenen, heb ik, mijne » heeren, welligt meer dan elk ander het regt om » op dezen dag van smart het woord tot u te » voeren. Ik zal evenwel kort zijn. Negentien jaren » geleden, na de verkiezing van het graafschap » Clare, welke, door O'Connell naar het Lagerhuis » te zenden, het roemrijk teeken was der vrij» making van de Catholijken, ging ik van stad tot » stad, van dorp tot dorp, en het gelukte mij aan » de bergen van Clare op eene plegtige wijze den » naam te doen geven van *bergen van* O'CONNELL, » als eene onvergankelijke herinnering dier groote » zegepraal, op Peel, op George IV, zelfs op den » overwinnaar van Waterloo, den hertog van » Wellington, behaald. Ik noemde mijne wo» ning, welke door de wateren van het meer » bespoeld wordt: *Lough O'Connell* en, ofschoon » protestant, hield ik in deze woning eene kamer, » waarin mijn betreurde vriend, zoo dikwijls hij » mij met zijn bezoek vereerde, de heilige dienst » bijwoonde. Eenige jaren later in de nabuurschap » van Carsonstown eenen grooten, ruw bewerkten » steen ontdekt hebbende, welke eertijds den » eersten christenen tot altaar verstrekt had, liet » ik denzelven in die nederige bidplaats vervoeren » en zegenen en inwijden door den edelen kerk» vorgd, die zich in 1828 in het graafschap Clare » aan het hoofd der verhevene catholijke beweging » stelde, d'. M'Mahon, treuriger gedachtenis, op» dat de redder van het catholijke Ierland de mis » zou hooren op het altaar, door het bloed der » martelaren besproeid, op het eerbiedwaardig » Christen gedenkteeken, sedert zoo vele eeuwen in » de woeste diepten van het woud Sephine be» graven. Dit kostbaar overblijfsel mijner dankbaar» heid en der eerste martelaren van Ierland, waarop » O'Connell zoo dikwijls nedergeknield, zoo veel » gebeden heeft, bied ik u aan, als eene gedachtenis » aan zijne godsvrucht, als een bewijs van zijnen » roem. Neemt het aan, bid ik u, uit naam der » vriendschap, uit naam van Ierland, en plaatst » het onder den koepel eener catholijke kerk, » welke gij ter eere der vrijheidsgezindheid van » Ierland, op het midden van het schoonste plein » van Dublin zult bouwen. Dit is het waardigste » gedenkteeken, dat gij kunt oprigten voor hem, » die even als de eerste christenen, martelaar voor » zijn geloof was en wiens naam, voortaan on» vergankelijk, voor onze nakomelingen het zin» nebeeld van de dapperheid, de deugd, de kunde » en de vaderlandsliefde wezen zal.»

Dit aanbod is met eenparig gejuich aangenomen en er zal waarschijnlijk, volgens het verlangen van den eerbiedwaardigen grijsaard, eene roomsche kerk in de hoofdstad van het groene Erin opgerigt worden om te gelijk den ijverigen catholijk en den grooten burger te vereeren in hem, die nooit de liefde voor de godsdienst van de liefde voor de vrijheid afscheidde.

SPANJE.

MADRID 12 augustus. De koningin zal dezen nacht te Madrid terugkomen. Een ieder verwacht de ontknooping der ministerieele crisis. Men gelooft algemeen aan eene verandering van het kabinet onder den onmiddellijken invloed van den heer Salamanca.

— Het gerucht loopt dat de koning ook te Madrid zal komen en uitgenoodigd zal worden tot het bijwonen van den grooten raad, welke morgen of overmorgen op het paleis zal gehouden worden. De waarheid van dit voornemen des kabinets aannemende, gelooft men echter niet dat de koning aan die uitnoodiging zal voldoen.

— In den ochtend van den 10 heeft men te Madrid eene hevige aardbeving gevoeld, welke tien seconden geduurd heeft. Vijf minuten later ontwaarde men nog eene ligte beweging. Vele menschen zijn plotseling door den schok ontwaakt.

PORTUGAL.

LISSABON 9 augustus. De gemeenschappelijke nota der drie geallieerde mogendheden, om eene verandering van ministerie te vragen is in den ochtend van den 5 ter hand gesteld. In den avond van gisteren was daarop nog niet geantwoord en hebben de ministers besloten een beroep op Engeland en Frankrijk te doen om derzelver regt te ontkennen tot het vorderen hunner aftreding in de tegenwoordige omstandigheden. Dit antwoord is in de daad slechts ontwijkend.

Costa Cabral is eindelijk op zijn verzoek, van de legatie te Madrid teruggeroepen. Hij zal vervangen worden door den heer Barlora, thans afgevaardigde van Portugal te Berlijn, die door den heer Noronha zal opgevolgd worden.

Het land is over het algemeen rustig, behalven de Algarven alwaar het bataillon der chartisten vele buitensporigheden begaan en onder anderen het huis van den franschen vice consul te Faro aangevallen heeft, hetgeen den heer Varennes heeft doen besluiten eene stoomboot naar die haven te zenden.

Het gouvernement heeft nog niets officieels afgekondigd betrekkelijk de verkiezingen voor de Cortes, doch er hebben zich drie genootschappen voor de verkiezingen gevormd.

De spaansche troepen hebben, op een uit Lissabon ontvangen bevel, Oporto verlaten.

FRANKRIJK.

PARIJS 17 augustus. De prins van Joinville is gisteren avond op de Tuilerien aangekomen.

— Mgr. de bisschop van Chalons heeft aan zijne geestelijkheid eenen rondgaanden brief gerigt, waarbij gebeden voor Zwitserland gevraagd worden.

BELGIE.

BRUSSEL 18 augustus. De koning is heden ochtend naar zijn kasteel van Ardennes vertrokken. Z. M. was vergezeld van den heer Conway, intendant der civiele lijst.

NEDERLAND.

'S HERTOGENBOSCH 20 augustus.

Z. M. Heeft mr. H. C. van Convent ten Oever eervol ontslag verleend als lid der commissie van administratie van het huis van burgerlijke en militaire verzekering te 's Bosch, en als zoodanig benoemd mr. J. D. W. Pape, aldaar.

— Men zal zich herinneren, dat bij arrest van het provinciaal hof in Zeeland van 5 december 1846, J. Lauret en zeventien andere personen, waaronder drie vrouwen, zijn veroordeeld tot de straffe des doods, ter zake van eenen belangrijken diefstal, met alle verzwarende omstandigheden, in den nacht van 23 op 24 november 1845, ten huize van den landman J. Nortier, onder Oostburg, gepleegd. Thans verneemt men, dat het Z. M. dezer dagen goedgunstig behaagd heeft aan *al de achttien* veroordeelden kwijtschelding van de tegen hen uitgesprokene doodstraf te verleenen. Ten aanzien van eenigen is die straf veranderd in geesseling, brandmerk, met den strop om den hals aan de galg vastgemaakt; ten opzigte van anderen is dezelve verwisseld in tepronk-stelling op het schavot en tuchthuisstraf voor verschillenden tijd.

WAALWIJK den 18 augustus. De jaarlijksche plegtige prijsuitdeeling in het Pensionaat onder het Bestuur van den heere J. C. Wassen, heeft heden alhier plaats gehad. Eene aanzienlijke schare zoo geestelijke als burgerlijke autoriteiten, ouders en familiebetrekkingen uit onderscheidene oorden des Rijks, woonden dit feest bij, om hunne kinderen, bloed- en aanverwanten met eereprijzen in de Hollandsche, Fransche, Engelsche en Hoogduitsche talen, in het Boekhouden, de Schrijf-, Reken-, Aardrijks-, Teeken- en Toonkunst, zoo vokaal als instrumentaal, bekroond te zien. Door de leerlingen werden in de veelvuldige talen, doelmatige aanspraken, koddige voordragten, toepasselijke liederen gezongen en muzijkstukken uitgevoerd, die aller goedkeuring over de vorderingen der jeugd wegdroegen en een blijkbaar gevoel van dankbare erkentelijkheid voor den heer Direkteur en zijne mede-onderwijzers te weeg bragten.

'S HAGE 17 augustus. Heden morgen is er aan 's konings paleis en in tegenwoordigheid van Z. M., eene buitengewone vergadering van den raad van ministers gehouden.

— Het vertrek des konings naar Weimar, zal, naar men verneemt, aanstaande vrijdag of zaturdag plaats hebben.

Ingezonden Stukken.

Aan het volgende stuk, ons door eene zoo bevoegde en achtenswaardige hand toegezonden, mogen wij geene plaats weigeren.

» Ik heb de eer den heer Redacteur van de *Noord-Brabander*, zeer beleefdelijk te verzoeken om de hieronder volgende regelen wel in ZEd veel gelezen blad te willen opnemen, ter gerusstelling, gelijk ik vurig wensch, van zijne Lezers.

» Als gewezen kommissaris van het Nederlandsch Indisch gouvernement bij den Soesoehoenang of keizer van Souracarta (een Sultan van Solo is mij niet bekend), alsmede bij den sultan van Djocjocarta, en als zoodanig met mijne mede kommissarissen de heeren mr. P. Merkus en J. van Sevenhoven, zijnde belast geweest met de regeling der vorstenlanden en met het dien ten gevolge aangaan der noodige tractaten, verklare ik, dat in de door mij met den keizer van Solo, na het eindigen van den Javaschen krijg getroffen overeenkomsten, volstrekt geene sprake is geweest van het tegengaan door het Nederlandsch Indisch gouvernement van de uitbreiding der christelijke godsdienst op Java; noch van iets dat daarnaar zweemt; werhalve ik mij geregtigd gevoele om het dienaangaande voor-

komende in *de Tijd van 27* julij jl. te houden voor ONWAAR.

Wat betreft een tractaat met de voogden van den minderjarigen sultan van Djoejocarta, kan ik de verzekering geven, dat de concept-overeenkomst, door mijne mede kommissarissen aan mij te Solo ter inzage en consideratie is toegezonden geweest, en dat ook daarin geene melding was gemaakt van eene soortgelijke belofte tot tegengaan van de uitbreiding der christelijke godsdienst op Java.

» Ware het niet onchristelijk en beneden mij, om de goede trouw van het blad *de Tyd* in twijfel te trekken, dan gewis zou ik moeten denken, dat de brief van de *Overland Mail* van *Java*, niet in Indie, maar in Nederland geschreven was.

» Het moet toch aan een ieder de grootst mogelijke verwondering baren, dat iemand, op Java woonachtig, die lezen en schrijven kan, en zich vermeet niet algemeen bekende nieuwstijdingen mede te deelen, zoo aartsdom en onwetend kan zijn, van onbewustheid te hebben, dat *niet* de heer van Hoogeveen, maar *wel* de heer Jonkheer Reynst als vice-President in den Raad van Indie voorzit en dat eerstgemelde heer het allerjongst lid van dien Raad is.

» Ik durf het gerustelijk aan alle mijne Landgenooten, die ooit voet op Java gezet hebben, afvragen, of dit niet eene onwetendheid is, die men niet bij den minst beschaafden Europeaan in Nederlandsch Indie vinden zal.

» *Burgst* 17 *augustus* 1847.

» Baron Nahuys van Burgst."

LATERE BERIGTEN.

Uit Rome meldt men van den 6 augustus aan de *Augsb. Zeit.* dat de inhechtenisnemingen in de heilige stad steeds voortduren.

Een andere brief, in hetzelfde dagblad voorkomende verzekert dat spotschriften, in het geheim gedrukt en tegen de ministers van den koning van Napels gerigt, in groote getallen te Napels verspreid zijn. Men heeft te Rome ook geheime geschriften tegen Oostenrijk in beslag genomen.

De minister van binnenlandsche zaken van het groothertogdom van Baden heeft een berigt uitgevaardigd, waarbij den landbouwers aanbevolen wordt de vruchten, welke dit jaar zoo buitengewoon overvloedig zijn, dat zij verre de behoeften der consumtie overtreffen, te doen droogen, om des winters de ongenoegzaamheid der andere levensmiddelen te vergoeden. Het gouvernement heeft tot dat einde publieke ovens ter beschikking der landbouwers gesteld.

In de zitting van het criminele hof te Berlijn van den 12 heeft de procureur-generaal de doodstraf geëischt tegen al de vroeger ondervraagde beschuldigden, uitgenomen drie, ten aanzien van welke hij de beslissing aan de wijsheid van het hof overlaat; waarna het hof de verdediging van drie advokaten der beschuldigden gehoord heeft.

De hertog van Aumale zal den 1 september naar Algerie vertrekken; men zegt dat hij niet den titel van onderkoning, maar bloot dien van gouverneur-generaal voeren zal.

Men zeide dat te Parijs het berigt uit Madrid gekomen was, dat koningin Isabella besloten had die hoofdstad te verlaten en naar Parijs te komen.

De gezondheid van den heer Teste neemt in beterschap toe, doch die van den heer Pellapra, die naar Haarlem teruggekeerd is, boezemt zijnen vrienden veel ongerustheid in.

Advertentien.

, Heden verloste van eene welgeschapene DOCHTER, *JOHANNA CATHARINA SITTARDS*, geliefde Echtgenoot van

J. F. BOELEN.

's Bosch, 19 *Augustus* 1847.

Eenige Kennisgeving.

, Op Woensdag den 1 September aanstaande des voormiddags om *tien* uren, zal ten Stadhuize van *Eindhoven* worden **Aanbesteed:**

HET MAKEN VAN EENEN NIEUWEN STRAATWEG,

ter lengte van ongeveer 325 Ellen en ter breedte van vier Ellen, met *DE LEVERING DER* BENOODIGDE KEIJEN;

de Conditien zullen acht dagen te voren ten Stadhuize ter visie leggen.

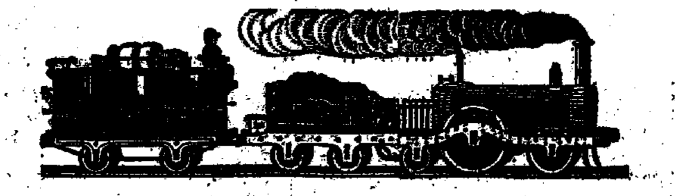

AKEN-MAASTRICHTER SPOORWEG.

AANBESTEDING DER WERKEN

OP

NEDERLANDSCH GEBIED.

De gemeenschappelijke Directie, voornemens zijnde, over te gaan tot de AANBESTEDING DER WERKEN, voor den aanleg van het gedeelte van dezen **Spoorweg op Nederlandsch gebied, met Zijtak naar de Domaniale Steenkolen-Mijnen te Kerkrade,** brengt bij deze ter kennis van de gegadigden, dat het daartoe betrekkelijk Bestek, met de lengte, profillen en berekeningen tot den 21 *September aanstaande*, ter inzage liggen in hare Bureaux, te *Maastricht*, Capucijnen Straat, N°. 1101, en te *Aken*, Wieriche Bongaard, N°. 1304; zullende, van den 10den tot den 21sten September door de Beambten der Maatschappij aan de gegadigden de verlangde Inlichtingen op het terrien gegeven worden.

De WERKEN voornoemd zijn verdeeld in *zes* Perceelen, waarvoor hetzij geheel, hetzij voor een of meer Perceelen te zamen, zal kunnen ingeschreven worden.

De Verzegelde Inschrijvings-Billetten, met opschrift:

Inschrijvings-billet voor den aanleg van . . . . perceel van den Aken-Maastrichter Spoorweg.

kunnen vóór of uiterlijk op *den 21sten September* aanstaande, tot des avonds ten 7 ure; in een der opgegeven Bureaux worden bezorgd.

De opening dezer Billetten zal plaats hebben den 22sten September des voormiddags ten 10 ure, in het Bureau te *Maastricht*, en in bijzijn der aldaar tegenwoordig zijnde Inschrijvers.

Maastricht, 17 *Augustus* 1847.

De Directie der Aken-Maastrichter Spoorweg Maatschappij.

W. CLERMONT, Dr.

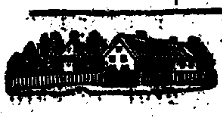

F. J. M. RITS, Notaris residerende te *'s Hertogenbosch*, zal, voor zijne Principalen, in het openbaar opveilen en

VERKOOPEN:

Op Dingsdag den 24 Augustus 1847, *Provisioneel*, en *veertien* dagen daarna mitsdien *op Dingsdag den 7 September* 1847, *Definitief*, telkens des voormiddags ten *tien* ure, ten huize van *ARIE ROMYN*, te *Lithoijen*.

ONDER DE GEMEENTE *LITHOIJEN*.

Een LANDBOUWERSHUIS met SCHUUR, ERVEN, TUIN en BOOMGAARD, mitsgaders vijf Perceelen BOUWLAND; voorts

Op Maandag den 30 Augustus 1847, *Provisioneel*, en *veertien* dagen daarna mitsdien *op Maandag den 13 September* 1847, *Definitief*, telkens des namiddags ten *zeven* ure, in het Oud Stads Koffijhuis te *'s Hertogenbosch*, bewoond door *F. M. HOHMANN*:

BINNEN DE STAD *'S HERTOGENBOSCH*.

Een bijzonder fraai WINKELHUIS met ERF en OPENPLAATS, in de Vughterstraat, Sectie G. No. 777, ter grootte van 99 Ellen; door deszelfs allergunstigsten stand tot allen Handel, bij uitstek goed geschikt en in het jaar 1840, met veel smaak geheel nieuw Gebouwd, hebbende eene fraaije Hardsteenen Stoep en bevattende een ruim geplafoneerd Voorhuis met fraaije Winkelkasten, eenen Hardsteenen Gang met Plafon, zeer nette behangen en geplafonneerde Kelderkamer met Slaapplaats, behangen en geplafonneerde Achterkamer met Stookplaats en Kasten, Keuken met Fournuizen en Wel- en Regenpompen, ruime en gemakkelijke Trap, behangen en geplafonneerde ruime Boven-Voorkamer met Stookplaats, vier Logeerkamers met Slaapplaatsen, alle behangen en waarvan twee met Plafons, twee ruime Droogzolders, eenen goeden grooten en droogen Kelder en verdere gemakken.

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kontore van den Notaris RITS voornoemd.

, *J. J. ARKESTEYN en ZOON*, Boekdrukkers en Boekhandelaren te *'s Bosch*, HEBBEN ALOM VERZONDEN:

LIJKREDE

VAN

DANIEL O'CONNELL,

Uitgesproken te *Rome*, door Pater Ventura, Theatijn, gr. 8°, 96 bladz. Prijs *f* 0,60.

Wijsheid en Liefde des Scheppers, blijkbaar uit de beschouwing der Schepselen, doormengd met toepasselijke Versjes. (Een Leesboek voor de hoogste klasse) kl. 8°, 180 bladz. Prijs *f* 0,35.

Hetzelfde werkje op best papier, in carton gebonden. Prijs *f* 0,50.

Waarom Vereeren de Catholijken de H. Maagd MARIA, boven alle andere Heiligen? gr. 8°, 28 bladz. Prijs *f* 0,20.

Graanmarkt

van 'sHERTOGENBOSCH.

Woensdag en Donderdag, 16 en 17 Augustus.

NIEUWE ROGGE *f* 6.75, *f* 7.50 a *f* 7.85

NIEUWE BOEKWEIT *f* 7.55 à *f* 8,00 *f* 8.55.

NIEUWE HAVER *f* 4,00 *f* 4.50.

De zetting van het Roggebrood is voor deze stad 32½ cents de drie Nederlandsche ponden; het Nederl. pond Boter *f* 0.86 a *f* 0.94.

Voor het Brood-Distrikt Waalwijk te rekenen van Vrijdag den 20 Aug. 1847, des middags ten 12 ure, 19½ cents de 2 Ned. ponden.

Voor het Brood-Distrikt Vught, te rekenen van vrijdag 20 Aug. 1847 des morgens ten acht ure, op 29 cts. de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het brood-distrikt Uden, te rekenen van vrijdag den 20 Aug. 1847, op 29 Cents de 3 Ned. ponden geregeld.

AMSTERDAM, 18 Augustus

Tarwe tot circa vorige prijzen met eenigen handel: 134 p. n. Rijn f 346: 127 p. o. b. Pools, f 440; 128 p. dito f 420.

Rogge bij gerijven verkocht; 123 p. Amerik. f 232; 126, 127 p. n. Inl. f 240, 243.

Garst tot iets lagere prijzen bij partijen verkocht; 113 p. Deens. f 215.

Boekweit in een doen: 119 p. Holst. f 260.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren de Maas te Grave en van de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DATUMS	MAAS TE GRAVE				DIEZE TE 'S BOSCH.					
	BOVEN AP.		GEWASSEN.	GEVALLEN.	BOVEN O.		ONDER O.		GEWASSEN.	GEVALLEN.
Aug.	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
18	5	22	»	2	»	»	»	»	»	»
19	5	24	2	»	»	»	1	30	0	4
20	»		»	»	»	»	1	35	»	5
»	»	»	»	»	»	»		»	»	»

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY.